
September 2023

Bilagsrapport

Kommunernes
brug af forældre-
pålæg og børne-
og ungepålæg

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-498-3

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	KOMMUNEFORDELTE RESULTATER	4
KAPITEL 2	REGELGRUNDLAG	7
KAPITEL 3	ANALYSESKEMA	11

KAPITEL 1

Kommunefordelte resultater

Af nedenstående tabeller fremgår resultaterne af sagsgennemgangen, som er baseret på 20 sager, fordelt på de ni kommuner. Tabellerne er opdelt efter, om afgørelsen handler om et forældreplæg (§ 57 a) eller et børne- og ungeplæg (§ 57 b), og om der er tale om en meddelelses- eller efterlevelseseftersøgelse (§ 57 a stk. 1 eller 8).

TABEL 2.1 ER KOMMUNERNES AFGØRELSE OM MEDDELELSE AF ET FORÆLDREPÅLÆG (§ 57 A STK. 1) SAMLET SET RIGTIG?

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	Nej, afgørelsen er kun delvist i overensstemmelse med regler og praksis	Nej, afgørelsen ville blive ændret, hvis der havde været en klagesag	Nej, afgørelsen ville blive hjemvist, hvis der havde været en klagesag	Nej, afgørelsen ville blive ophævet, hvis der havde været en klagesag
Assens	0	0	0	0	0
Brønderslev	1	0	0	0	0
Esbjerg	0	1	0	0	1
Faaborg-Midtfyn	1	0	0	0	0
Helsingør	0	0	0	0	0
Høje Taastrup	1	1	0	0	0
København	0	0	0	0	1
Lolland	1	0	0	0	0
Skanderborg	2	0	0	0	0
I alt	6	2	0	0	2

Note: Tabellen er baseret på i alt 10 sager

Kilde: Ankestyrelsen 2023

TABEL 2.2 ER KOMMUNERNES AFGØRELSE OM EFTERLEVELSE AF ET FORÆLDREPÅLÆG (§ 57 A STK. 8) SAMLET SET RIGTIG?

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	Nej, afgørelsen er kun delvist i overensstemmelse med regler og praksis	Nej, afgørelsen ville blive ændret, hvis der havde været en klagesag	Nej, afgørelsen ville blive hjemvist, hvis der havde været en klagesag	Nej, afgørelsen ville blive ophævet, hvis der havde været en klagesag	Nej, afgørelsen ville blive hjemvist, hvis der havde været en klagesag
Assens	0	1	0	0	1	0
Brønderslev	1	0	0	0	0	0
Esbjerg	0	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn	0	0	0	0	1	0
Helsingør	0	0	0	0	1	0
Høje Taastrup	0	0	0	0	0	0
København	0	0	0	0	2	0
Lolland	0	0	0	0	1	0
Skanderborg	0	0	0	0	0	0
I alt	1	1	0	0	0	0

Note: Tabellen er baseret på i alt otte sager

Kilde: Ankestyrelsen 2023

TABEL 2.2 ER KOMMUNERNES AFGØRELSE OM MEDDELESE AF ET BØRNE- OG UNGEPÅLÆG (§ 57 B) SAMLET SET RIGTIG?

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	Nej, afgørelsen er kun delvist i overensstemmelse med regler og praksis	Nej, afgørelsen ville blive ændret, hvis der havde været en klagesag	Nej, afgørelsen ville blive hjemvist, hvis der havde været en klagesag	Nej, afgørelsen ville blive ophevet, hvis der havde været en klagesag
Assens	0	0	0	0	0
Brønderslev	0	0	0	0	0
Esbjerg	0	1	0	0	1
Faaborg-Midtfyn	0	0	0	0	0
Helsingør	0	0	0	0	0
Høje Taastrup	0	0	0	0	0
København	0	0	0	0	0
Lolland	0	0	0	0	0
Skanderborg	0	0	0	0	0
I alt	0	1	0	0	1

Note: Tabellen er baseret på i alt 2 sager

Kilde: Ankestyrelsen 2023

Regelgrundlag

Lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1548 af 1.juli 2021¹.

FORÆLDREPÅLÆG

§ 57 a. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele forældremyndighedsindehaveren et forældrepålæg, jf. stk. 3, når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

Stk. 2. Meddelelse af et forældrepålæg forudsætter, at der foreligger oplysninger om,

- 1) at barnet eller den unge har ulovligt skolefravær, eller at undervisningspligten i øvrigt ikke opfyldes,
- 2) at barnet eller den unge er mistænkt eller sigtet for en overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven eller er mistænkt eller sigtet for anden kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed,
- 3) at barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer, eller
- 4) at forældremyndighedsindehaveren nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Stk. 3. Et forældrepålæg angiver en eller flere konkrete handlinger for forældremyndighedsindehaveren, som skal være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Det kan herunder fastsættes, at forældremyndighedsindehaveren skal

- 1) sikre barnets eller den unges fremmøde i skolen ved personligt at følge barnet eller den unge i skole,
- 2) deltage i forældremøder og konsultationer vedrørende barnets eller den unges skolegang,
- 3) sikre barnets eller den unges deltagelse i konkrete fritidsaktiviteter ved at følge barnet eller den unge til det pågældende sted,
- 4) sikre, at barnet eller den unge er hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt,
- 5) deltage i et af kommunen tilbudt forældreprogram eller

¹ Reglerne for forældrepålæg og børne- og ungepålæg er ændret pr. 1. juli 2022 i forbindelse med, at den digitale tryghedspakke trådte i kraft. De nye regler danner dog ikke grundlag for undersøgelsen, der er afgrænset til sager, hvori der blev truffet afgørelse i perioden 2020 til og med første halvår 2022, som var før de nye regler trådte i kraft.

6) deltage i møder med relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Stk. 4. Afgørelse om forældrepålæg efter stk. 1 træffes uden forudgående gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50.

Stk. 5. Hvis der er truffet afgørelse om forældrepålæg efter stk. 1, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse efter § 52, stk. 1, om at iværksætte foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 1, 2, 3, 6 og 9, selv om forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det vurderes, at formålet med foranstaltningen vil kunne opnås uanset det manglende samtykke, jf. dog § 54, stk. 3, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Stk. 6. Afgørelsen om forældrepålæg træffes for en afgrænset periode af højst 12 måneders varighed. Forældrepålægget kan forlænges med højst 6 måneder ad gangen.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal oplyse forældremyndighedsindehaveren om, at overholdelse af pålægget er en betingelse for at modtage børne- og ungeydelsen, jf. lov om en børne- og ungeydelse, og for, at det pågældende barn eller den pågældende unge medregnes ved beregningen af boligstøtten, jf. lov om individuel boligstøtte.

Stk. 8. Hvis kommunen vurderer, at den, der er meddelt et forældrepålæg efter stk. 1, ikke efterlever pålægget, og at den manglende efterlevelse ikke beror på undskyldelige omstændigheder, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om dette. Afgørelsen er gældende for ét kvartal.

Stk. 9. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om bortfald af pålægget, hvis kommunalbestyrelsen vurderer,

- 1) at forholdet, der lå bag pålægget, ikke længere eksisterer, eller
- 2) at forældrepålægget ikke længere er egnet til at løse barnets eller den unges problemer.

BØRNE- OG UNGEPÅLÆG

§ 57 b. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele et barn eller en ung i alderen 10-17 år et børne- og ungepålæg, når barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare, og når det vurderes, at et frivilligt samarbejde med barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaveren om støtte efter § 52,

stk. 3, ikke er tilstrækkeligt til at afhjælpe barnets eller den unges problemer, jf. dog §§ 12 og 13 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Afgørelsen om børne- og ungepålæg kan træffes uden forældremyndighedsindehaverens samtykke.

Stk. 2. Meddelelse af et børne- og ungepålæg forudsætter, at der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge

- 1) har ulovligt skolefravær, eller at undervisningspligten i øvrigt ikke opfyldes,
- 2) er mistænkt eller sigtet for en overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven eller er mistænkt eller sigtet for anden kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed,
- 3) har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer eller
- 4) nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.

Stk. 3. Et børne- og ungepålæg skal angive en eller flere konkrete handlepligter for barnet eller den unge, som vurderes at være egnede til at bidrage til en løsning af barnets eller den unges problemer, og som står i rimeligt forhold til formålet. Det kan herunder fastsættes, at barnet eller den unge skal

- 1) modtage en eller flere foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 1, 3, 6, 8 eller 9,
- 2) være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt,
- 3) bidrage til at genoprette forrettet skade eller
- 4) deltage i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde.

Stk. 4. Børne- og ungepålæg efter stk. 1, jf. stk. 3, nr. 2-4, iværksættes uden forudgående gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 50.

Stk. 5. Hvis der er truffet afgørelse om børne- og ungepålæg efter stk. 1, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse efter § 52, stk. 1, om at iværksætte foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 1, 3, 6, 8 eller 9, selv om forældremyndighedsindehaveren ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det vurderes, at formålet med foranstaltningen vil kunne opnås uanset det manglende samtykke.

Stk. 6. § 57 a, stk. 6 og 9, finder tilsvarende anvendelse på børne- og ungepålægget efter stk. 1.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal ved afgørelse om børne- og ungepålæg efter stk. 1 overveje, om der samtidig bør træffes afgørelse om forældrepålæg efter § 57 a.

Stk. 8. Overholder barnet eller den unge ikke et børne- og ungepålæg, skal kommunalbestyrelsen, når det vurderes relevant, straks underrette politiet og anmode om bistand til kommunens udøvelse af beføjelser efter § 64, stk. 2.

Stk. 9. Social- og ældreministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om politiets bistand til kommunerne i forbindelse med gennemførelse af børne- og ungepålæg.

KAPITEL 3

Analyseskema

Af dette bilag fremgår det analyseskema, som vi har brugt til gennemgangen af sagerne. Bemærk at der er indlagt spring, som gør, at nogle spørgsmål bliver aktiveret og andre deaktiveret, alt efter hvad der bliver svaret på det forskellige spørgsmål.

GENNEMGANG AF SAGER OM FORÆLDREPÅLÆG OG BØRNE- OG UNGEPÅLÆG

0. Grundoplysninger

0.1 Sagsnummer

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) 6
- (7) 7
- (8) 8
- (9) 9
- (10) 10
- (11) 11
- (12) 12
- (13) 13
- (14) 14
- (15) 15
- (16) 16
- (17) 17
- (18) 18
- (19) 19
- (20) 20

0.2 Kommunenavn

- (1) Assens Kommune
- (2) Brønderslev Kommune
- (3) Esbjerg Kommune
- (4) Faaborg-Midtfyn Kommune
- (5) Helsingør Kommune
- (6) Høje Taastrup Kommune
- (7) Københavns Kommune
- (8) Lolland Kommune
- (9) Skanderborg Kommune

0.4 Opfylder sagen kriterierne for indkaldelse?

- (1) Ja
 (2) Nej, sagen skal udgå, fordi:
 (Udfyld venligst bemærkningsfeltet og luk derefter blot skemaet ned) _____

0.5 Hvad handler afgørelsen om (bestemmelsen)?

- (1) Meddelelsesafgørelse (§ 57 a, stk. 1)
 (2) Efterlevelseshafgørelse (§ 57 a, stk. 8)
 (3) Børne- og ungepålæg (§ 57 b, stk. 1)

0.6 Eventuelle bemærkninger (eksempelvis, hvis der er truffet flere efterlevelseshafgørelser)

0.7 Tidspunkt for afgørelsen

0.7 Tidspunkt for meddelelseshafgørelsen

0.8 Tidspunkt for efterlevelseshafgørelsen

1. Afgørelse om meddelelse af pålæg

1.1 Hvilke oplysninger ligger til grund for afgørelsen?

- (1) Barnet eller den unge har ulovligt skolefravær, eller at undervisningspligten i øvrigt ikke opfyldes.
 (2) Barnet eller den unge er mistænkt eller sigtet for en overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven eller er mistænkt eller sigtet for anden kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed.
 (3) Barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer.
 (4) Forældremyndighedsindehaveren nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.
 (7) Barnet eller den unge nægter at samarbejde med de relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.
 (5) Andet _____
 (6) Fremgår ikke

1.1.1 Uddyb årsagen til pålægget

1.2 Tilhører barn/forældre personkredsen for pålægget?

Det er en betingelse, at forholdene beror på, at forældrene ikke lever op til deres forældreansvar. Målgruppen for forældrepålæg er de forældre, der faktisk er i stand til at påtage sig deres ansvar som forældre, men som af forskellige årsager ikke vil eller ikke har intentionerne om at gøre det. Forældre med individuelle vanskeligheder, fx fordi de er udviklingshæmmede eller psykisk syge, vil som udgangspunkt ikke være omfattet af målgruppen, idet de netop på grund af deres særlige forhold ikke kan forventes til enhver tid at opfylde deres forældreforpligtelser. Se vejledningens pkt. 340.

- (1) Ja
 (2) Nej
 (3) Fremgår ikke af sagens akter

1.2.1 Uddyb besvarelse

1.3 Hvilke handlepligter består pålægget af?

- (1) Sikre barnets eller den unges fremmøde i skolen ved personligt at følge barnet eller den unge i skole.
 (2) Deltagelse i forældremøder og konsultationer vedrørende barnets eller den unges skolegang.
 (3) Sikre barnets eller den unges deltagelse i konkrete fritidsaktiviteter ved at følge barnet eller den unge til det pågældende sted.
 (4) Sikre, at barnet eller den unge er hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt.
 (5) Deltagelse i et af kommunen tilbudt forældreprogram.
 (6) Deltagelse i møder med relevante myndigheder om løsningen af barnets eller den unges problemer.
 (7) Andet

1.3 Hvilke handlepligter består pålægget af?

- (1) Modtagelse af en eller flere foranstaltninger efter § 52, stk. 3, nr. 1, 3, 6, 8 eller 9.

- (2) Være hjemme på et nærmere fastsat tidspunkt.
- (3) Bidragelse til at genoprette forrettet skade.
- (4) Deltagelse i andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder udføre samfundsnyttigt arbejde.
- (5) Andet

1.3.1 Uddyb besvarelse

1.4 Er der grundlag for at tilsidesætte kommunens skøn om at pålægget er egnet?

Pålæggene skal være egnede til at bidrage til løsningerne i en konkret sag. Det vil sige, at der skal være en direkte sammenhæng mellem pålæggenes indhold og den ændring i adfærd, som man ønsker hos barnet eller den unge. Efterlevelse af pålægget skal være realistiske for forældrene. Det betyder, at der ved fastlæggelsen af pålægget fx skal tages højde for barnet eller den unges alder i forhold til om forældrene reel har mulighed for at efterleve pålægget. Se vejledningens punkt 340.

- (1) Ja
- (2) Nej

1.4.1 Uddyb besvarelse (frivilligt)

1.5 Er pålæggets handlepligter tilstrækkeligt præcise?

Et forældrepålæg skal angive en eller flere konkrete handlepligter som er egnede til at løse barnets eller den unges problemer. Det er nødvendigt, at handlepligterne er skrevet så præcist og konkret, at forældremyndighedsindehaveren nøjagtigt ved, hvad han/hun skal gøre for ikke at få økonomiske sanktioner. Se principmeddelelse 37-16

- (1) Ja
- (2) Nej

1.5.1 Uddyb eventuelt besvarelse (frivilligt)

1.5.1 Uddyb besvarelse

1.6 Er pålægget proportionelt?

Pålæggets indhold skal stå i rimelig forhold til formålet med pålægget og de problemer, der søges løst. Det vil sige, at der skal være et rimeligt forhold mellem, hvor indgribende pålægget er, og hvor omfattende problemet er. Pålæggets indhold skal fastlægges så forældrene har mulighed for at opfylde deres øvrige forpligtigelser fx i forhold til andre børn, arbejde og uddannelse. Se vejledningens punkt 349.

- (1) Ja
 (2) Nej

1.6.1 Uddyb eventuelt besvarelse (frivilligt)

1.6.1 Uddyb besvarelse

1.7 Er pålægget tidsmæssigt afgrænset?

- (1) Ja
 (2) Ja, men ikke i overensstemmelse med reglerne
 (3) Nej

1.7.1 Uddyb eventuelt besvarelse (frivilligt)

1.7.1 Uddyb besvarelse

1.8 Er der oplyst om konsekvenserne ved ikke at efterleve pålægget?

Se vejledningens punkt 352.

- (1) Ja
(2) Ja, men det er ikke korrekt/mangelfuldt oplyst
(3) Nej

1.8.1 Uddyb eventuelt besvarelse (frivilligt)

1.8.1 Uddyb besvarelse

2. Afgørelse om manglende efterlevelse af pålæg

2.1 Fremgår det klart, hvilke handlepligter der ikke er efterlevet?

- (1) Ja
(2) Nej

2.1.1 Uddyb besvarelse

2.2 Er der dokumentation for manglende efterlevelse af pålæg?

(1) Ja

(2) Nej

2.2.1 Uddyb eventuelt besvarelse (frivilligt)

2.2.1 Uddyb besvarelse

2.3. Er der oplyst om undskyldelige omstændigheder?

Det er en forudsætning for at træffe afgørelse om manglende efterlevelse, at der ikke foreligger undskyldelige omstændigheder. Det fx være, hvis en forældremyndighedsindehaver ikke kan deltage i eksempelvis et familieprogram og fx kan fremvise en lægeerklæring m.v. Se vejledningens pkt. 358.

(1) Ja

(2) Nej

2.3.1 Uddyb besvarelsen

2.3.1 Uddyb eventuelt besvarelse (frivilligt)

2.4. Har kommunen forholdt sig til oplysningerne om de undskyldelige omstændigheder?

- (1) Ja
(2) Nej

2.4.1 Uddyb eventuelt besvarelse (frivilligt)

2.5. Har kommunen været opmærksom på at træffe afgørelserne for de korrekte tidsperioder?

- (1) Ja
(2) Nej

2.5.1 Uddyb eventuelt besvarelse (frivilligt)

3. Er kommunens afgørelse samlet set korrekt?

3.1 Lider meddelelsesafgørelsen af nogle af følgende retlige mangler?

- (1) Officialprincippet
(2) Begrundelsesmangel
(3) Partshøringsmangel
(4) Skøn under regel
(5) Forkert vurdering
(6) Hjemmelsmangel
(7) Manglende/ukorrekt klagevejledning
(8) Afgørelsen lider ikke af retlige mangler

3.1 Lider afgørelsen af nogle af følgende retlige mangler?

- (1) Officialprincippet
(2) Begrundelsesmangel
(3) Partshøringsmangel
(4) Skøn under regel
(5) Forkert vurdering
(6) Hjemmelsmangel
(7) Manglende/ukorrekt klagevejledning
(8) Afgørelsen lider ikke af retlige mangler

3.1.1 Hvad består de retlige mangler i?

3.2 Lider efterlevelseseftersøgelsen af nogle af følgende retlige mangler?

- (1) Officialprincippet
- (2) Begrundelsesmangel
- (3) Partshøringsmangel
- (4) Skøn under regel
- (5) Forkert vurdering
- (6) Hjemmelsmangel
- (7) Manglende/ukorrekt klagevejledning
- (8) Afgørelsen lider ikke af retlige mangler

3.2.1 Hvad består de retlige mangler i?

3.3 Har du nogle afsluttende bemærkninger i forhold til sagsbehandlingen eller kommunens meddelelses- og efterlevelseseftersøgelser i øvrigt? (andet relevant)

3.4 Er kommunens afgørelse samlet set i overensstemmelse med regler og praksis?

- (1) Ja, afgørelsen ville blive stadfæstet, hvis sagen var påklaget til Ankestyrelsen
- (2) Nej, afgørelsen ville blive ændret, hvis sagen var påklaget i Ankestyrelsen
- (3) Nej, afgørelsen ville blive hjemvist, hvis sagen var påklaget til Ankestyrelsen
- (4) Nej, afgørelsen ville blive ophævet, hvis sagen var påklaget i Ankestyrelsen

3.4.1 Uddyb besvarelsen (frivilligt)

4. Resume

4.1. Hvad er sagens faktiske oplysninger? (skal kunne kopieres over i rapporten, hvis sagen skal bruges som case)

4.2. Er sagen et godt eksempel på korrekt sagsbehandling i kommunen?

- (1) Ja
(2) Nej

4.2.1 Uddyb besvarelsen

4.2.1 Uddyb eventuelt besvarelse (frivilligt)

Måleskemaet er nu færdigudfyldt

Tryk på "Afslut" for at færdiggøre det endeligt

Du kan printe analyseskemaet ved at trykke på printerikonet. ■